GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

J A S I O N A

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

1 poł. XIX w.

8. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

4. Adres

nr 46

dz. nr 233

5. Przynależność administracyjna

Województwo OPOLSKIE

Powiat PRUDNICKI

Gmina LUBRZA

6. Formy ochrony

Nr rejestru zabytków:

MPZP:

8. Historia, opis i wartości

Wieś Jassona wzmiankowana w źródłach w 1233 roku. Wieś lokowana, o regularnym układzie siedliska wiejskiego w formie ulicówki obustronnie zabudowanej oraz niwowo-łanowym układzie rozłogów. Historycznie niewielka wieś, licząca mniej niż 20 kmieci i zagrodników i taka pozostała do dzisiaj. Większość zachowanej zabudowy zagrodowej pochodzi z 2 połowy XIX i początków XX wieku.

Budynek mieszkalno - gospodarczy nr 46 jest jednym z najstarszych w miejscowości, klasycystyczny, wybudowany został najprawdopodobniej w 1 połowie XIX w., usytuowany jest szczytem do ulicy. Jest to budynek murowany, tynkowany, dwukondygnacyjny, z częściowo użytkowym poddaszem, kryty dachem naczółkowym, z dachówką karpiówką. Budynek połączony był z częścią gospodarczą, obecnie nieistniejącą. Od frontu w parterze dwie osie okienne, powyżej gzyms kordonowy na piętrze trzy osie okienne (środkowa oś w formie wnęki), w partii dachu dwa mniejsze okna flankowane dwoma półkoliście zamkniętymi otworami. Stolarka drzwiowa i okienna drewniana, pierwotna, w parterze unikalne obecnie na tych terenach zewnętrzne okna krosnowe. Na elewacjach czytelna, choć częściowo uszkodzona (szczególnie od frontu) tynkarska dekoracja – gzymsy, w tym rozdzielający parter od piętra, efektowne obramienia okienne zwieńczone odcinkowym naczółkiem.

Budynek o cechach zabytkowych zachował charakterystyczne elementy z czasu budowy: bryłę, układ połaci dachowych i brak okapów, rodzaj pokrycia – dachówkę karpiówkę, na elewacjach tynki mineralne tradycyjne z uproszczoną obecnie dekoracją od frontu. Zachowana dekoracja elewacji podwórzowej a także oryginalna stolarka okienna i drzwiowa.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Budynek w bardzo złym stanie technicznym, zdekapitalizowany. Pierwotnie z częścią gospodarczą, obecnie rozebraną, z którą w miejscu styku doszło do uszkodzenia ściany szczytowej domu i częściowego zawalenia sklepienia w pomieszczeniu. Obecnie ściana jest niepełna – brak muru od przyziemia po szczyt budynku. Obiekt stanowi zagrożenie, możliwe jest zawalenie się budynku, od dawnej strony gospodarczej.

W sumie ściany domu są silnie spękane w wielu miejscach, w przyziemiu doszło do zawilgocenia murów, tynki odpadły a miejscami uszkodzona i zlasowana jest cegła w murze. Stan obiektu od lat był zły – widoczne założone ściągi.

Konieczne jest podjęcie pilnych działań zabezpieczających, wskazuje się możliwość przebudowy budynku z wymianą substancji budowlanej i dostosowaniem do nowych funkcji, ale pod warunkiem zachowania linii zabudowy i bryły budynku z naczółkowym dachem w kolorze ceglastym, bez okapów. W przypadku podjęcia rozbiórki w celu przebudowy obiektu wskazane wykonanie dokumentacji np. karty białej zabytku lub inwentaryzacji uwzględniającej detal architektoniczny i stolarkę.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Iwona Solisz

listopad 2020r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków